

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Havířov - Podlesí, Hrubína 5/1537, okres Karviná

Hrubína 5/1537
736 01 Havířov

Identifikátor školy: 600 136 493

Zřizovatel: Město Havířov, Svornosti 2, 736 01

Školský úřad Karviná, Mírová 1429

Termín konání orientační inspekce: 9. - 11. květen 2000

Čj.	143 168/00-11035
Signatura	on3ct118

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Český jazyk

Kvalita vzdělávání v hodinách jazyka českého byla hodnocena z hlediska plánování a organizace výuky, podmínek, v nichž sledovaná výuka probíhala, užitých vyučovacích forem a metod, motivace a hodnocení žáků v hodinách, spolupráce a komunikace mezi žáky a učiteli. Byly navštíveny hodiny českého jazyka v několika vybraných třídách 1. stupně a zároveň byly hospitovány obě učitelky českého jazyka na 2. stupni. Všechny základní ukazatele v oblasti plánování a přípravy výuky českého jazyka byly splněny. Časová dotace odpovídá schválenému učebnímu plánu realizovaného vzdělávacího programu Obecná škola. V souladu s učebními osnovami byly vypracovány přehledné a funkční tematické plány.

Pro žáky se specifickými poruchami učení jsou vytvořeny individuální učební plány. Kontinuita výuky předmětu v jednotlivých ročnících je zajištěna. Škola nabízí v oboru český jazyk volitelný kroužek pro zájemce o práci s výukovými programy na počítačích.

Veškerá výuka českého jazyka na 2. stupni je svěřena 2 odborně i pedagogicky způsobilým vyučujícím, kteří jsou členy předmětové komise češtiny. Zápisy z jednání předmětové komise jsou vedeny standardním způsobem. Z celkového počtu 8 učitelů, kteří vyučují český jazyk na 1. stupni, jsou všichni plně způsobilí.

Výuka předmětu český jazyk probíhá v kmenových třídách, které poskytují dostatek prostoru pro veškeré zvolené vyučovací metody a aktivity. Odborná učebna pro výuku češtiny není k dispozici. Všechny navštívené kmenové třídy jsou pedagogicky podnětné a přiměřeně vybavené, vyzdobené jsou vzhledem k věku žáků převážně výukovými nástěnnými obrazy, barevnými aktuálními nástěnkami a výtvarnými pracemi žáků. Estetická úroveň tříd je zejména na 1. stupni velmi dobrá. Všechny ročníky využívají odpovídající učebnice (na 2. stupni dosud není ucelená řada učebnic) s možností je doplnit alternativními texty. Vybavení kabinetu českého jazyka jazykovými příručkami, cvičebnicemi a standardními pomůckami lexikálního a odborného charakteru pro potřeby výuky je standardní.

Po organizační stránce se většinou projevila tvořivost a metodická zdatnost vyučujících, kteří výuku řídili promyšlenými a srozumitelnými pokyny. Sled a výběr informací byl přiměřený náročnosti učiva, věkovým zvláštnostem žáků i specifickému složení třídy. Učitelé sledovali během vyučovacího procesu především cíl výuky a většinou zbyl i časový prostor na shrnutí učiva, bylo provedeno i závěrečné hodnocení práce třídy a některých jednotlivců. V hodinách byly využity různé vyučovací metody procvičování a výkladu, samostatné práce s učebnicemi a textovými pomůckami, žáci pracovali v sešitech i na tabuli, při procvičování se střídaly prvky ústních cvičení s písemnými. Projevila se snaha o individuální přístup, učitelé pomáhali pomalejším žákům, věnovali se žákům s poruchami učení. Celkově převládal frontální způsob výuky, zařazena byla i práce ve skupinách. Ne ve všech hodinách učitelé proložili činnosti relaxačními chvilkami, mnohdy však byly střídány aktivity tak, aby žáci alespoň měnili pracovní polohy. Ve velké části zhlédnutých hodin byl čas efektivně využíván a jednotlivé části hodiny byly za sebou logicky řazeny. Učivo bylo vyučujícími interpretováno správně a příklady při uvádění učiva byly logické a funkční. Žáci byli kontrolováni, opravováni, mohli si zpětně porovnat výsledky své práce. Při hodnocení výkonů žáků vyjadřovali učitelé pozitivní postoje.

Ročně píší žáci v 6. – 8. třídě čtyři kontrolní slohové práce, v 9. třídě tři kontrolní slohové práce, v každém ročníku na druhém stupni v průběhu školního roku celkem šest kontrolních diktátů. Všechny písemné projevy žáků jsou řádně opravovány, rozborovány a archivovány.

V mnoha třídách byla snaha žáky aktivizovat vstupními motivačními metodami (aktualizace, vlastní zkušenosti žáků, zpěv s hudebním doprovodem, vlastní četba). Další pozitivní

posilování během výuky prováděli vyučující při změnách činností a individuálně oceňováním žáků ústní pochvalou za dobrý výkon. Analýza chyb byla prováděna bezprostředně po ukončení každého ústního nebo písemného projevu. Vyučující pracovali s chybou a hledali zdůvodnění nesprávných tvarů zároveň se žáky. Vcelku byly respektovány všechny didaktické zásady.

Dohodnutá pravidla jednání byla respektována a přijata jak učiteli, tak žáky. Jako osobnosti byli žáci respektováni, náměty a myšlenky obsažené v žákovských odpovědích byly využívány zejména při výkladu nového učiva, při kterém učitelé kladli otázky k dané problematice.

Komunikace vyučujících, pohotovost a jazyková správnost byly ve všech navštívených hodinách na velmi dobré úrovni. Totéž se týká i neverbální komunikace učitelů. Vesměs všichni vyučující českého jazyka mají pozitivní a citlivý přístup k žákům. Kázeňské problémy v době inspekční návštěvy nebyly zaznamenány, u žáků převládá kladný vztah k výuce.

Shrnutím jednotlivých atributů je úroveň výuky českého jazyka hodnocena jako velmi dobrá.

Přírodopis, přírodověda

V hodinách přírodopisu a přírodovědy byly provedeny hospitace v šesti hodinách 4.-9. ročníku.

Ve 4. až 9. ročnících je úroveň výuky vyrovnaná. Vyučovací jednotky byly velmi dobře připraveny v souladu s učebními osnovami předmětů.

Podmínky, v nichž výuka probíhala, byly velmi dobré, odborná učebna přírodopisu i ostatní učebny jsou vkusně, podnětně a účelně zařízeny, nábytek je ve většině tříd nový nebo po renovaci, aktuální výzdoba prezentovala práci žáků. Světelné podmínky jsou kvalitní, zásady psychohygieny včetně tempa, relaxačních prvků a střídání činností jsou dodržovány.

Žáci mají k dispozici odpovídající množství učebnic, které jsou postupně obměňovány.

Ve škole je dostatečné množství pomůcek k výuce žáků těchto ročníků. Ve sledovaných hodinách bylo zaznamenáno důsledné používání názorných pomůcek, především dvojrozměrných, např. obrázků, přehledů, popř. byly využívány ukázky z knih a encyklopedií. Ke zkvalitnění práce slouží i videotéka. Zaznamenáno bylo i užití internetu.

Hodiny byly metodicky dobře promyšlené, střídání činností žáků bylo přiměřené, ve třídách převládala přátelská pracovní atmosféra, žáci pracovali se zaujetím, vhodné bylo zařazování zpěvu a recitace, tělovýchovných a dramatických prvků.

Učitelé poskytují prostor k deduktivním i induktivním myšlenkovým postupům vedoucím k samostatnému třídění informací, vedou žáky k samostatnosti a k logickému uvažování, uplatňují individuální přístup, dostatek času věnují utvrzení učiva. Užívají rozmanitých metod a forem práce s řadou činnostních prvků.

Vyučující organizují výuku cíleně, daří se jim propojovat samostatnou práci, prvky tvořivé dramatiky, kooperativních činností. Ve většině případů byl vyvážený poměr mezi reproduktivními a produktivními činnostmi. Důraz byl rovněž kladen na rozvoj řečových dovedností. Znatelná je individualizace a diferenciacce podle výkonů jednotlivců.

Interakce a komunikace mezi vyučujícími a dětmi byla přirozená, vhodně sladěná s cíli hodin, děti reagovaly bezprostředně a otevřeně. Přístup všech vyučujících k žákům byl klidný, přátelský, komunikace byla oboustranná a neformální. Osobnost dítěte je respektována.

Všichni vyučující dovedou žáky vhodně motivovat, hodnocení je průběžné a je využívána pochvala a povzbuzení. Žáci jsou povzbuzováni k výkonu, vyučující vytvářejí atmosféru důvěry a partnerství. Na chyby je reagováno klidně, následuje okamžité vysvětlení.

Výsledky výuky byly velmi dobré, pochopení učiva u většiny žáků je zafixované, grafický i mluvní projev odpovídal možnostem a předpokladům žáků. Klasifikace i hodnocení jsou přiměřené výkonům.

Oblasti plánování a přípravy výuky, podmínky výuky, motivace a hodnocení, organizace, formy a metody výuky, interakce a komunikace jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Celkově je kvalita vyučování přírodopisu a přírodovědy hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Celková úroveň kvality vzdělávání je na základě výše uvedených skutečností hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy stanovil dlouhodobé koncepční záměry ve „Výhledovém plánu činnosti základní školy na léta 1999-2002“ na základě zevrubné analýzy podmínek školy a prostředí, v němž se škola nachází. V písemně zpracované koncepci akcentuje zejména skutečnost, že škola chce nadále vzdělávat žáky v rámci vzdělávacího programu „Obecná škola,“ dalším rozšiřováním nabídky školy pro žáky (nepovinné předměty, zájmové kroužky, otevření informačního centra pro vyučující i žáky - vybaveno by mělo být mimo jiné třemi počítači, encyklopediemi, naučnými slovníky), rozšíření práce s internetem, inovace počítačové učebny. Mezi priority patří rovněž i snaha o zpřístupnění sportovních ploch žákům v mimoprovozní době školy. Dlouhodobé koncepční záměry má ředitel školy písemně rozpracovány v Ročním plánu práce pro školní rok 1999/2000. Z jeho analýzy je zřejmé, že plánování je pojmuto jako ucelený systém, koncepce a stanovené cíle jsou reálné, při plánovací činnosti jsou aktivně využívány podněty a připomínky všech pracovníků školy. Roční plán je průběžně rozpracováván do týdenních plánů, které jsou vyvěšovány na informační tabuli ve sborovně.

Výchovné poradenství je rozděleno mezi dvě vyučující (jedna dokončuje specializační studium).

Je vypracován minimální preventivní program pro oblast zneužívání návykových látek, který je vyučujícími realizován ve vyučovacím procesu.

Výuka ve škole probíhá v první až deváté třídě podle vzdělávacího programu Obecná škola čj. 12035-97-20. Rozvrh hodin respektuje minimální hodinové dotace předmětů i celkové týdenní počty hodin stanovené ve schváleném vzdělávacím programu. V rámci individuální volby vzdělávacích aktivit škola nenabízí nepovinné předměty. Volitelných předmětů je nabízeno šest a to: dějepisné a zeměpisné praktikum, technická praktika, vedení domácnosti a příprava pokrmů, přírodovědné praktikum, základy práce s počítačem a pěstitelskou výchovu. Ve škole vyvíjí činnost 15 zájmových útvarů se zapojením 202 dětí: počítače, internet, zobcová flétna, sportovní hry, plavání, kroužek keramický, matematický, německého a anglického jazyka a další.

Pro celkem 19 integrovaných zdravotně postižených žáků jsou pečlivě zpracovány individuální plány. Spolupráce s pracovníky pedagogicko-psychologické poradny je na dobré úrovni,

vyšetření žáků jsou doložena potřebnou dokumentací.

Kvalita, rozsah a účelnost plánovací činnosti ředitelky školy jsou hodnoceny jako vynikající.

Organizování

Vedení školy je tvořeno ředitelem školy a jednou zástupkyní ředitele. Ředitel školy má vysokoškolské pedagogické vzdělání, odbornou a pedagogickou způsobilost k výuce předmětů matematika - základy pracovního vyučování a speciální pedagogika. Ve funkci ředitele působí od roku 1991 a vykazuje 30 let celkové pedagogické praxe. Statutární zástupkyně ředitele školy je odborně a pedagogicky způsobilá k výuce přírodopisu a pěstiteckých prací. Ve funkci působí od roku 1994 a má 33 let celkové pedagogické praxe. Kompetence všech vedoucích pracovníků jsou zřetelně písemně vymezeny. Organizační struktura umožňuje účinné řízení školy.

Na řízení školy se v rámci svých kompetencí stanovených ředitelem školy podílí i jedenáct vedoucích metodických sdružení. Jednání těchto metodických orgánů mají svůj pravidelný řád, zápisy z jednání jsou vedeny standardním způsobem a obsahují relevantní informace.

Řád školy je zpracován v souladu s § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Byl prokazatelně projednán, a schválen pedagogickou radou. Z analýzy žákovských knížek a třídních knih je zřejmé, že s ním byli seznámeni všichni žáci školy. Organizace vyučování žáků odpovídá obecně závazným právním předpisům.

Přehled o počtu ročníků a počtu žáků školy

Ročník	Počet tříd v ročníku	Celkem žáků v ročníku	Z toho dívek	Počet integrovaných zdravotně postižených žáků
1.	2	43	20	0
2.	2	47	18	2
3.	1	28	15	0
4.	2	48	18	3
5.	2	49	22	4
6.	2	46	21	6
7.	2	39	25	2
8.	2	49	25	2
9.	2	40	22	0
Celkem	17	389	186	19

Organizace pedagogických rad (pětkrát ročně) a operativních pracovních porad je vzhledem k velikosti školy optimální z hlediska četnosti i obsahu. Inspekci byly předloženy zápisy z pedagogických rad.

Informační systém školy je promyšleně organizován, třikrát ročně se konají třídní schůzky s rodiči žáků. Další informace o svých dětech mohou rodiče získat dle předchozí individuální domluvy s daným pedagogickým pracovníkem. Aktuální informace jsou rodičům poskytovány zejména prostřednictvím žákovských knížek, žákovských deníčků, ale i prostřednictvím internetu. K dobré informovanosti vyučujících o problémech žáků přispívá i schránka důvěry, která je umístěna v prostorách školy. Rovněž pracovníci školy mají zajištěn přístup ke všem potřebným informacím, důvěrné informace o žácích i o zaměstnancích školy jsou řádně zabezpečeny před zneužitím.

Škola se vhodným způsobem prezentuje na veřejnosti. Žáci školy získali v letech 1998 a 1999 třetí místo v celostátní ekologické soutěži „Kde končí Evropa“ a v letech 1999/2000 první místa v okresním a městském kole v plavání. Škola se s úspěchem rovněž zapojuje i do mnoha dalších republikových, okresních i městských soutěží.

Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy a informační systémy školy jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Ředitel školy používá účelně nástroje operativního řízení, které je jako celek funkční a účinné a je realizováno dle zásad soudobého školského managementu. Dokladem toho je i poměrná stabilita pedagogického sboru a postupně se zvyšující procento hodin odučených vyučujícími s odbornou i pedagogickou způsobilostí. K termínu inspekce zaměstnávala škola celkem 47 pracovníků, z nichž je 27 pedagogů. Týdně je vyučováno úhrnem 461 hodin, z nichž vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí učí 379 hodin (tj. 82,3 %), 62 hodin je odučeno pedagogy bez odborné způsobilosti (13,4 %) a výuka bez odborné i pedagogické způsobilosti činí týdně ve škole 20 hodin (4,3 %). Na prvním stupni vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti učí 6 hodin (tj. 2,8 %).

Věkové složení pedagogického sboru je v zásadě příznivé, průměrný věk vyučujících činí 43 let, rozbor struktury učitelského sboru podle pohlaví vykazuje zastoupení čtyř mužů.

Začínajícím učitelům a učitelům s kratší pedagogickou praxí je přidělena uvádějící učitelka s dlouholetou pedagogickou praxí na základní škole.

Je vytvořen promyšlený systém stimulování pracovníků, jsou stanovena kritéria pro přiznání osobních příplatků i kritéria pro udělení mimořádných odměn a třídnicí, s nimiž byli všichni vyučující seznámeni.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků jsou hodnoceny jako vynikající.

Kontrolní mechanismy

Ředitel školy má vytvořen Plán hospitační a kontrolní činnosti na školní rok 1999/2000. Jedná se o poznání práce učitelů, podmínek daných tříd, sledování kvality vedení povinné dokumentace třídního učitele, návštěvy schůzek metodických orgánů.

V letošním školním roce zástupkyně ředitele vykonala ke dni inspekce více než 30 hospitací, počet hospitací u ředitele školy byl minimální. Obecně lze říci, že hospitace jsou zaměřeny na metodiku hodiny, na osobnost učitelů, jejich vystupování, přístup k dětem, na pracovní atmosféru hodiny, jednotlivé žáky. Strukturované záznamy z hospitací jsou vedeny v pozitivním ladění, s vymezením kladů i nedostatků, závěry jsou vždy zformulovány.

Po hospitaci následuje pohovor nad rozбором hodiny, záznamy jsou vyučujícími podepisovány. Vedení školy provádí kontrolu dokumentace učitelů, písemností žáků a jejich klasifikace.

Ke kontrole vyučovacích výsledků používá škola ředitelské prověrky, prověrky sestavené na úrovni metodických orgánů a to především z českého jazyka a matematiky. Na základě jejich výsledků jsou stanovovány závěry, chybí však kontrola jejich plnění.

Klasifikace žáků je prováděna dle Vnitřního klasifikačního řádu, který byl vypracován ve shodě s vyhláškou MŠMT ČR č. 291/1991 Sb. o základní škole. Širší slovní hodnocení není ve 2. pololetí na škole uplatňováno.

Systém, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů jsou hodnoceny jako dobré.

Hodnocení kvality řízení

Na základě výše uvedených skutečností je možno konstatovat, že řídicí činnost vychází z dobré a reálné dlouhodobé koncepce, která se promítá ve funkčně zpracovaném plánu práce na školní rok. Řízení zkladní školy je se zabezpečením zpětných vazeb hodnoceno jako dobré. Jsou respektovány obecně platné právní normy.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. ŠÚ-99- opr.1/ZŠ - 51 ze dne 1. 1. 1999,
- organizace školního roku 1999/2000 schválena Školským úřadem v Karviné,
- třídní knihy, žákovské knížky žáků,
- řád školy, rozvrh hodin,
- kniha úrazů,
- záznamy z pedagogických rad, porad a z jednání předmětových komisí,
- personální dokumentace pedagogických pracovníků školy,
- plán práce školy na školní rok 1999/2000,
- plán kontrolní a řídicí činnosti na školní rok 1999/2000,
- podkladová inspekční dokumentace vyplněná ředitelem školy,
- hospitační záznamy a tematické plány učiva,
- plán práce výchovného poradce na školní rok 1999/2000 a minimální preventivní program v oblasti zneužívání návykových látek.

ZÁVĚR

Na základě zjištěných skutečností je škola hodnocena jako velmi dobrá.

Finanční prostředky přidělené ze státního rozpočtu jsou efektivně využívány.

Klady:

- naplňování vzdělávacího programu „Obecná škola“,
- velmi dobrá úroveň výchovného poradenství,
- stimulující a funkční prostředí školy,
- velmi dobrá spolupráce se zřizovatelem,
- vysoká úroveň plánování,
- otevření informačního centra,
- kvalitní práce s počítači, využití internetu,
- vysoká účast žáků v soutěžích a olympiádách včetně jejich velmi dobrých umístění,
- zvyšování odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících,
- propracovaný systém dalšího vzdělávání učitelů,
- trvalá péče o zlepšování prostorových podmínek, estetiku prostředí,

- velmi dobrá vybavenost jazykových kabinetů učebními pomůckami,
- pozitivní vztahy mezi učiteli a žáky, dobrá pracovní atmosféra, důvěra, spolupráce a tolerance.

Doporučení inspekce k další činnosti školy:

- věnovat ze strany ředitele školy větší pozornost hospitační činnosti,
- u kontrolních prací žáků časově vymezit termíny jejich plnění,
- dle finančních možností realizovat postupnou obměnu již méně funkčních učebnic a žákovského nábytku na 2. stupni.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Václav Leikep v. r.	Mgr. Václav Leikep v. r.
Člen týmu	PaedDr. Miroslav Bialoň v. r.	PaedDr. Miroslav Bialoň v. r.

V Karviné dne 29. května 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 29. května 2000

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Miroslav Hlavačka v. r.	Mgr. Miroslav Hlavačka v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Dobrý	<i>Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Ještě vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Školský úřad Karviná, Mírová 1429	2000-06-12	143 215/00-11035
Zřizovatel Úřad města Havířova	2000-06-12	143 214/00-11035

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Bez připomínek.